

GENERALINIO ADVOKATO
JÁN MAZÁK IŠVADA,
pateikta 2011 m. rugsėjo 15 d.¹

I — Įvadas

1. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašyto Partnerystės susitarimo tarp Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno grupės valstybių (toliau – AKR valstybės) bei Europos bendrijos ir jos valstybių narių² (toliau – Susitarimas) V priedo 1 protokolo 32 straipsnio dėl AKR valstybės kilmės prekių kilmės įrodymų patikros ir teisėtų lūkesčių taisyklių, nustatytų 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (toliau – Muitinės kodeksas)³, 220 straipsnio 2 dalies b punkte, išaiškinimo.

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — OL L 317, 2000, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 35 t., p. 3. Susitarimas Europos Sąjungos vardu patvirtintas 2002 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimu 2003/159/EB; jis įsigaliojo 2003 m. balandžio 1 d.

3 — OL L 302, 1992, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307; su paskutiniais pakeitimais bylos aplinkybių laikotarpiu, padarytais 2000 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2700/2000, iš dalies keičiančiu Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 2913/92, nustatantį Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 311, 2000, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 10 t., p. 239).

II — Teisės aktai

2. Susitarime numatyta, kad parengiamuoju laikotarpiu tam tikri produktai, įskaitant AKR valstybių kilmės tekstilės gaminius, į Bendriją importuojami netaikant muitų ir lygiaverčio poveikio mokesčių⁴.

3. Susitarimo V priedo 1 protokolas susijęs su sąvokos „produktų kilmė“ apibrėžimu ir administracinio bendradarbiavimo metodais. Šio protokolo 2 straipsnyje⁵ numatyta:

„1. Siekiant įgyvendinti V priedo nuostatas dėl prekybos bendradarbiavimo, šie produktai laikomi turinčiais AKR valstybių kilmę:

a) visiškai gauti AKR valstybėse produktai, kaip apibrėžta šio Protokolo 3 straipsnyje;

4 — Žr. Susitarimo V priedo 1 straipsnį.

5 — Jis yra Susitarimo V priedo 1 protokolo II antraštinėje dalyje „Sąvokos „produktų kilmė“ apibrėžimas“.

- b) AKR valstybėse gauti produktai, savo sudėtyje turintys medžiagų, kurios jose nėra visiškai gautos, jei tokios medžiagos AKR valstybėse pakankamai apdirbtos ar perdirtos, kaip apibrėžta šio Protokolo 4 straipsnyje.
- arba eksportuotojo atsakomybe jo įgaliotam atstovui pateikus paraišką raštu.
- <...>

<...>“

4. Susitarimo V priedo 1 protokolo 14 straipsnyje⁶ numatyta:

„1. AKR valstybių kilmės statusą turintiems produktams, importuojamiems į Bendriją, V priede numatytos lengvatos suteikiamos pateikus vieną iš nurodytų dokumentų:

a) <...> prekių judėjimo sertifikatą EUR.1 <...>“

5. Susitarimo V priedo 1 protokolo 15 straipsnyje „Judėjimo sertifikato EUR.1 išdavimo tvarka“ numatyta:

„1. Judėjimo sertifikatą EUR.1 išduoda eksportuojančios šalies muitinė eksportuotojui

3. Kreipdamasis dėl EUR.1 sertifikato išdavimo eksportuotojas turi būti pasirengęs, judėjimo sertifikatą EUR.1 išduodančios eksportuojančios AKR valstybės muitinės pareigūnams reikalaujant, bet kuriuo metu pateikti visus reikalingus atitinkamų produktų kilmę įrodančius dokumentus, taip pat įvykdyti kitus šio Protokolo reikalavimus.

<...>“

6. Susitarimo V priedo 1 protokolo 28 straipsnyje „Kilmės įrodymo ir patvirtinamųjų dokumentų saugojimas“ numatyta:

„1. Judėjimo sertifikato EUR.1 prašantis eksportuotojas mažiausiai trejus metus saugo 15 straipsnio 3 dalyje nurodytus dokumentus.“

7. Susitarimo V priedo 1 protokolo 32 straipsnyje⁷ „Kilmės įrodymų patikrinimas“ numatyta:

„1. Kilmės įrodymų paskesni patikrinimai atliekami atsitiktinai arba kai importuojančios

6 — Jis yra Susitarimo V priedo 1 protokolo IV antraštinėje dalyje „Kilmės įrodymai“.

7 — Jis yra Susitarimo V priedo 1 protokolo V antraštinėje dalyje.

šalies muitinės turi pagrįstų abejonių dėl šių dokumentų autentiškumo, juose išvardytų produktų kilmės statuso arba dėl kitų šio protokolo reikalavimų vykdymo.

atitinkami produktai gali būti laikomi AKR valstybių ar vienos iš 6 straipsnyje nurodytų šalių kilmės ir ar jie) atitinka kitus šio protokolo reikalavimus.

<...>

2. Pagal šio straipsnio 1 dalies nuostatas importuojančios šalies muitinės eksportuojančios šalies muitinei gražina judėjimo sertifikatą EUR.1 ir sąskaitą faktūrą, jei ji buvo pateikta, deklaraciją sąskaitoje faktūroje, arba šių dokumentų kopijas, [prireikus] nurodydami užklauso priėžastis. Bet kurie gauti dokumentai ir informacija, [leidžiantys daryti] prielaidą, kad kilmės įrodyme pateikta informacija yra neteisinga, persiunčiami kartu su prašymu atlikti patikrinimą.

7. Jei patikrinimo procedūra arba bet kokia kita prieinama informacija nurodo, kad šio Protokolo nuostatos yra pažeidžiamos, AKR valstybė savo iniciatyva arba Bendrijai paprašius atlieka reikiamus tyrimus arba pasirūpina, kad tokie tyrimai neatidėliojant būtų atlikti, kad būtų galima tokius pažeidimus nustatyti ir užkardyti, ir šiuo tikslu atitinkama AKR valstybė gali pakviesti Bendriją dalyvauti šiuose tyrimuose.“

3. Patikrinimą atlieka eksportuojančios šalies muitinė. Ji turi teisę pareikalauti bet kurių įrodymų ir atlikti bet kurį eksportuotojo sąskaitų patikrinimą ar bet kurį kitą, jos manymu, būtiną patikrinimą.

8. Muitinės kodekso 220 straipsnyje numatyta:

<...>

5. Patikrinimo prašanti muitinė apie patikrinimo rezultatus informuojama kaip galima greičiau. Šie rezultatai turi aiškiai parodyti, ar dokumentai autentiški, [ar

„1. Jeigu skolą muitinei sudaranti maito suma nebuvo įtraukta į apskaitą vadovaujantis 218 ir 219 straipsniais arba jeigu ji buvo įtraukta į apskaitą nurodžius mažesnę už teisiškai privalomą sumokėti pinigų sumą, išieškotina maito suma arba papildomai išieškotina maito suma turi būti įtraukta į apskaitą per dvi dienas nuo tos dienos, kai muitinė sužinojo apie susidariusią padėtį ir galėjo apskaičiuoti teisiškai privalomą sumokėti pinigų sumą bei nustatyti skolininką (paskesnis įtraukimas į apskaitą). Šis terminas gali būti pratęstas vadovaujantis 219 straipsniu.

2. Išskyrus 217 straipsnio 1 dalies antrojeje ir trečiojoje pastraipose nurodytus atvejus, paskesnis įtraukimas į apskaitą neatliekamas, jeigu:

a) <...>

b) teisiškai privaloma sumokėti muito suma nebuvo įtraukta į apskaitą dėl muitinės padarytos klaidos, kurios, yra pagrindo manyti, asmuo, privalėjęs sumokėti tokią pinigų sumą, negalėjo nustatyti, veikdamas sąžiningai ir laikydamasis visų galiojančių teisės aktų nuostatų, susijusių su muitinės deklaracijos pateikimu.

Jeigu prekių lengvatinis statusas nustatomas pagal administracinio bendradarbiavimo sistemą dalyvaujant trečiosios šalies institucijoms, kurios išduoda netinkamą sertifikatą, toks išdavimas yra klaida, kurios nebuvo galima nustatyti pagal pirmąją pastraipą.

Vis dėlto netinkamo sertifikato išdavimas nėra klaida, jeigu sertifikatas buvo išduotas pagal neteisingai eksportuotojo pateiktus faktus, išskyrus tuos atvejus, kai visų pirma yra aišku, kad sertifikatą išdavusios institucijos žinojo arba turėjo žinoti, kad prekės neatitiko reikalavimų, pagal kuriuos taikomas preferencinis režimas.

Apmokestinamasis asmuo gali įrodyti, jog buvo sąžiningas, jeigu yra akivaizdu, jog vykdydamas atitinkamas operacijas jis dėjo visas pastangas, kad įvykdytų visas preferencinio režimo taikymo sąlygas.

Vis dėlto apmokestinamas asmuo negali įrodyti, jog buvo sąžiningas, tuo atveju, kai Europos Komisija *Europos [Sąjungos] oficialiajame leidinyje* paskelbia pranešimą, kuriame teigiama, kad yra pagrįstų abejonių dėl tinkamo preferencinio režimo taikymo juo besinaudojančioje šalyje;

c) pagal nuostatas, priimtas taikant Komiteto procedūrą, muitinė neprivalo atlikti paskesnio įtraukimo į apskaitą, kai muitų sumos yra mažesnės už tam tikrą dydį.“

III — Ginčas pagrindinėje byloje ir pateikti prejudiciniai klausimai

9. *Afasia Knits Deutschland GmbH* (toliau – *Afasia*) priklauso Honkonge pagrindinę buveinę turinčiai įmonių grupei, įsteigusiai Jamaikoje įmones, kuriose iš Kinijos Liaudies Respublikos (toliau – Kinija) kilmės žaliavų gaminami į Europos Sąjungą eksportuojami tekstilės gaminiai. 2002 m. *Afasia* iš vienos iš minėtų Jamaikos įmonių *ARH Enterprises Ltd* (toliau – ARH) įsigijo kelias tekstilės

gaminų siuntas. *Afasia* išleido tekstilės gaminius į laisvą apyvartą Europos Sąjungoje, deklaravusi Jamaiką kaip jų kilmės šalį ir pateikusi atitinkamus judėjimo sertifikatus EUR.1, pagal Susitarimą pritaikant „nulinį“ maito tarifą.

yra tikri, juose nurodyta neteisinga prekių kilmė ir todėl jie negalioja. Kita vertus, patikrinimą atlikusi grupė patvirtino, kad muitinės administracija veikė sąžiningai ir su deramu rūpestingumu.

10. Remiantis nutartimi dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, kilus įtarimams dėl pažeidimų, per 2005 m. kovo mėn. Komisijos (Europos Kovos su sukčiavimų tarnyba, OLAF) surengtą komandiruotę į Jamaiką buvo patikrinti visi 2002–2004 m. laikotarpiu išduoti judėjimo sertifikatai. Nustatyta, kad Jamaikos eksportuotojai (tarp jų ARH) pažeidė Susitarimo nuostatas, nes eksportuoti gaminiai nebuvo pagaminti vien iš Kinijos kilmės siūlų, kaip to reikalaujama pagal kilmės taisykles; daugelis ar net visos į Europos Sąjungą eksportuotos prekės buvo arba pagamintos iš gatavų audeklų ar nėriinių iš Kinijos, arba tai buvo reeksportuoti gatavi Kinijos kilmės tekstilės gaminiai. Atsižvelgiant į tai, kad iš Kinijos buvo atvežtas nedidelis siūlų kiekis, kai kurios į Europos Sąjungą eksportuotos prekės galėjo būti pagamintos iš šių siūlų, tačiau eksportuotojai negalėjo įrodyti tikslaus taip pagamintų prekių kiekio. Komisijos teigimu, pateikdami prašymus išduoti judėjimo sertifikatus EUR.1, eksportuotojai iš Jamaikos buvo pateikę neteisingus duomenis apie į Europos Sąjungą eksportuotų prekių kilmę, o kadangi prekių kilmė buvo profesionaliai nuslėpta, Jamaikos institucijoms buvo sunku tai nustatyti. Jamaikos muitinės administracija padarė išvadą, kad nors judėjimo sertifikatai

11. Per komandiruotę nustatytos aplinkybės ir jomis remiantis padarytos išvados buvo surašytos 2005 m. kovo 23 d. protokole, kurį pasirašė komandiruoti pareigūnai ir Užsienio reikalų ir užsienio prekybos ministerijos nuolatinis sekretorius, veikdamas Jamaikos vyriausybės vardu.

12. *Hauptzollamt Hamburg-Hafen* apmokestino importuotas prekes maitu.

13. Nesėkmingai mėginusi apskūsti muitinės sprendimą, *Afasia* kreipėsi į teismą, ir *Finanzgericht Hamburg* panaikino sprendimą apmokestinti prekes maitu bei nusprendė, kad sprendimas pripažinti negaliojančiais dėl importo siuntų pateiktus judėjimo sertifikatus yra neteisėtas. *Finanzgericht Hamburg* laikėsi nuomonės, kad nagrinėjami judėjimo sertifikatai negali būti laikomi negaliojančiais, nes jų paskesnės patikros rezultatai

buvo grindžiami ne Jamaikos muitinės administracijai skirtu prašymu atlikti patikrą ir jos tyrimo rezultatais, kaip to reikalaujama pagal Susitarimo V priedo 1 protokolo 32 straipsnį, o komandiruočių Europos Sąjungos pareigūnų (OLAF) atliktais tyrimais. Šio teismo teigimu, 2005 m. kovo 23 d. protokolas buvo surašytas ant Europos Komisijos blanko ir pavadintas „Patikrą atlikusių pareigūnų išvados“; taigi tai nėra Jamaikos vyriausybės išvados, nors protokolą taip pat pasirašė Užsienio reikalų ir užsienio prekybos ministerijos sekretorius.

14. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas linkęs pripažinti paskesnę Jamaikoje išduotų judėjimo sertifikatų patikrą ir gautus patikros rezultatus atitinkančiais Susitarimo V priedo 1 protokolo 32 straipsnį. Tyrimus, ar buvo laikytasi 1 protokolo nuostatų, eksportuojanti valstybė gali atlikti savo iniciatyva arba paprašyta Europos Sąjungos (1 protokolo 32 straipsnio 7 dalis). Tokį prašymą gali pateikti ir Komisija (OLAF). Europos Sąjungos pareigūnų komandiruotę į Jamaiką OLAF organizavo koordinuodama devyniose valstybėse narėse pradėtus pažeidimų tyrimus Jamaikos Užsienio reikalų ir užsienio prekybos ministerijos kvietimu, vykstant bendradarbiavimui administracinėje ir tyrimų technikos srityse. Tam, kad Jamaikos institucijos teisingai pripažino nagrinėjamus EUR.1 judėjimo sertifikatus negaliojančiais, taip pat veikiausiai

neprieštarauja aplinkybė, jog tyrimus iš esmės atliko Komisija (OLAF), o Jamaikos muitinės administracija jai tik padėjo.

15. Jeigu EUR.1 judėjimo sertifikatai pripažįstami negaliojančiais remiantis paskesnės patikros rezultatais pagal Susitarimo V priedo 1 protokolą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad Muitinės kodekso 220 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos yra įvykdytos, ir kad, priešingai nei konstatavo *Finanzgericht Hamburg*, abejotina, ar *Afasia* gali remtis teisėtų lūkesčių apsauga pagal Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punktą. *Finanzgericht Hamburg* nuomone, paskesnės patikros rezultatai nėra susiję su konkrečiais judėjimo sertifikatais ir todėl ne tais sertifikatais, kurie išduoti *Afasia* importo siuntoms, nes Jamaikoje buvo perdirbtas tam tikras, nors ir nedidelis, Kinijos kilmės siūlų kiekis, todėl bent jau įmanoma, jog nagrinėjamu atveju *Afasia* importuotos prekės atitiko kilmės taisykles.

16. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, žemesnės instancijos teismo pozicija, kad *Afasia* bet kuriuo atveju galėjo remtis teisėtų lūkesčių

apsauga pagal Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punktą, nes iš komandiruočių pareigūnų tyrimų rezultatų nėra matyti, kad neteisingi judėjimo sertifikatai buvo išduoti dėl neteisingų eksportuotojo pateiktų duomenų, grindžiama abejotinu Europos Sąjungos teisės aiškinimu.

17. Šiomis aplinkybėmis 2010 m. birželio 29 d. *Bundesfinanzhof* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

2. Jeigu būtų teigiamai atsakyta į pirmąjį klausimą, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama situaciją atitinkančiu atveju, kai per tam tikrą laikotarpį išduotus preferencinio režimo suteikimo įrodymus eksportuojanti valstybė pripažįsta negaliojančiais, nes atlikus paskesnę patikrą nebuvo patvirtinta prekių kilmė, tačiau negalima atmesti galimybės, kad kai kurios eksportuotos prekės atitinka kilmės reikalavimus, muito mokėtojas, vadovaudamasis 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, 220 straipsnio 2 dalies b punkto antra ir trečia pastraipomis, gali remtis teisėtų lūkesčių apsauga, teigdamas, kad jo atveju pateikti preferencinio režimo sertifikatai galėjo būti teisingi ir todėl pagrįsti teisingomis eksportuotojo aprašytomis faktinėmis aplinkybėmis?“

„1. Ar Partnerystės susitarimo tarp Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių V priedo 1 protokolo dėl sąvokos „produktų kilmė“ apibrėžimo ir administracinio bendradarbiavimo metodų 32 straipsnį atitinka tai, kad paskesnę kilmės įrodymų patikrą eksportuojančioje valstybėje Europos Komisija iš esmės atlieka pati, nors ir padedama vietinių institucijų, ir ar galima kalbėti apie patikros rezultatus, kaip jie suprantami pagal šią nuostatą, jeigu taip gauti Komisijos patikros rezultatai fiksuojami protokole, kurį taip pat pasirašo eksportuojančios valstybės vyriausybės atstovas?“

IV — Procesas Teisingumo Teisme

18. Rašytinius paaiškinimus pateikė *Afasia*, Italijos ir Čekijos vyriausybės bei Komisija. 2001 m. liepos 7 d. buvo surengtas posėdis, kuriame žodines pastabas pateikė *Afasia* ir Komisija.

V — Vertinimas

judėjimo sertifikatų EUR.1 pripažinimo negaliojančiais teisėtumo.

A — Pirmasis klausimas

19. Pirmasis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo klausimas susijęs su Komisijos (Europos kovos su sukčiavimo tarnybos (OLAF)) dalyvavimu atliekant paskesnę pagrindinėje byloje nagrinėjamą tekstilės gaminių kilmės įrodymų patikrą laipsniu ir tuo, ar Komisijos komandiruotės⁸ į Jamaiką 2005 m. kovo 23 d. ataskaita arba protokolas, surašytas ant Europos Komisijos (Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF)) blanko ir, pirma, Jamaikos vyriausybės vardu pasirašytas Užsienio reikalų ir užsienio prekybos ministerijos nuolatinis sekretorius ir, antra, – įvairių kitų asmenų Europos Komisijos (Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF)) bei valstybių narių vardu (toliau – protokolas), atitinka Susitarimo V priedo 1 protokolo 32 straipsnį. Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad abejonių kilo dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamų tekstilės gaminių siuntų kilmės įrodymų paskesnės patikros ir su šiais gaminiais susijusių

20. Pagal Susitarimą Jamaikos kilmės tekstilės gaminiams taikomas preferencinis režimas ir todėl įvežant į Europos Sąjungą jie neapmokestinami importo muitais, jeigu, be kita ko, pateikiamas judėjimo sertifikatas EUR.1⁹. Susitarimo V priedo 1 protokole apibrėžiama sąvoka „kilmės produktai“ ir nustatoma administracinio bendradarbiavimo tarp, be kita ko, Europos Sąjungos ir jos valstybių narių bei AKR valstybių sistema. Ši sistema paremta užduočių pasidalijimu ir atitinkamos valstybės narės bei AKR valstybės valdžios institucijų tarpusavio pasitikėjimu¹⁰.

21. Pagal Susitarimo V priedo 1 protokolo 15 straipsnį atsakomybė už judėjimo sertifikato EUR.1 išdavimą ir pagrindinėje byloje nagrinėjamų tekstilės gaminių kilmės patikrą tenka Jamaikos institucijoms. Importo valstybės narės institucijos privalo pripažinti judėjimo sertifikatų EUR.1, patvirtinančių, kad tekstilės gaminiai kilę iš Jamaikos, galiojimą¹¹.

8 — Pažymėtina, kad tokios komandiruotės nėra neįprastas dalykas. Žr., pvz., 1996 m. gegužės 14 d. Sprendimą *Faroe Seafood ir kt.* (C-153/94 ir C-204/94, Rink. p. I-2465, 16 punktas); 1997 m. liepos 17 d. Sprendimą *Pascoal & Filhos* (C-97/95, Rink. p. I-4209, 15 ir paskesni punktai) ir 2010 m. liepos 1 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-442/08, Rink. p. I-6457, 30 punktas).

9 — Žr. Susitarimo V priedo 1 protokolo 14 straipsnį.

10 — Pagal analogiją žr. 8 išnašoje nurodyto Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 70 punktą ir 2006 m. vasario 9 d. Sprendimą *Sfakianakis* (C-23/04-C-25/04, Rink. p. I-1265, 21 punktas).

11 — Pagal analogiją žr. 8 išnašoje nurodyto Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 73 punktą ir 10 išnašoje nurodyto Sprendimo *Sfakianakis* 37 punktą.

Be to, Jamaikos institucijos pagal Susitarimo V priedo 1 protokolo 32 straipsnį turi pareigą paskui patikrinti, ar laikytasi kilmės taisyklių. Importo valstybės narės institucijos turi pripažinti Jamaikos institucijų atliktos paskesnės patikros išvadas¹². Taigi aišku, kad pagal Susitarimo V priedo 1 protokolą eksportuojančios AKR valstybės institucijos, o ne Komisija ar importuojančios valstybės narės, laikomos geriausiai tinkančiomis tiesiogiai patikrinti faktines aplinkybes, nustatančias atitinkamų prekių kilmę¹³.

nurodytus produktus galima laikyti AKR valstybių kilmės produktais.

22. Pagal Susitarimo V priedo 1 protokolo 32 straipsnio 1 dalį paskesnė kilmės įrodymų patikra atliekama atsitiktinai arba jeigu importuojančios šalies muitinė turi pagrįstą abejonių dėl, be kita ko, prekių kilmės statuso. Be to, pagal Susitarimo V priedo 1 protokolo 32 straipsnio 5 dalį atlikti patikrą prašanti muitinė apie patikros rezultatus informuojama kuo greičiau. Šie rezultatai turi aiškiai parodyti, ar dokumentai yra autentiški ir ar

23. Susitarimo V priedo 1 protokolo 32 straipsnio 7 dalyje įvesta papildoma procedūra, siekiant nustatyti šio protokolo pažeidimus ir užkirsti jiems kelią. Pagal 32 straipsnio 7 dalį tyrimai gali būti atliekami remiantis bet kokia prieinama informacija, kuri leidžia manyti, kad yra pažeidžiamos Susitarimo V priedo 1 protokolo nuostatos¹⁴. Be to, iš 32 straipsnio 7 dalies aišku, jog siekdama nustatyti tokius pažeidimus ir užkirsti jiems kelią AKR valstybė turi teisę pati atlikti tyrimus arba pavesti atlikti šiuos tyrimus jos vardu. Be to, pagal tą pačią nuostatą AKR valstybė gali pakviesti Europos Sąjungą dalyvauti tokiuose tyrimuose.

24. Susitarimo V priedo 1 protokolo 32 straipsnio 7 dalyje nėra jokios nuostatos dėl to, kokia forma turi būti pateikti pagal šią nuostatą atliktų tyrimų rezultatai, kad būtų privalomi importo valstybės narės

12 — Pagal analogiją žr. 8 išnašoje nurodyto Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 73 punktą.

13 — Pagal analogiją žr. 8 išnašoje nurodyto Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 71 punktą.

14 — Todėl šie tyrimai nebūtinai grindžiami paskesnėmis atsitiktinėmis patikromis arba importuojančios šalies muitinės prašymu paskiau atliekamomis patikromis.

institucijoms. Todėl manau, jog tokiomis aplinkybėmis negalima reikalauti konkrečios formos, kad importo valstybės narės institucijos galėtų papildomai išieškoti muitus¹⁵. Tačiau tai, kad nėra specifinių formos reikalavimų, nereiškia, jog rezultatai neturi atitikti tam tikrų būtinų standartų, kad taptų privalomi importo valstybės narės institucijoms. Taigi, nors 1 Protokolo 32 straipsnio 5 dalyje taip pat nurodyta konkreči forma, kuria patikros pagal šią nuostatą prašančioms institucijoms turi būti pranešama apie tokių patikrų rezultatus, šie rezultatai, be kita ko, turi aiškiai rodyti, ar atitinkami produktai laikytini AKR valstybės kilmės produktais. Mano nuomone, 32 straipsnio 7 dalį reikia aiškinti taip, kad teisinio saugumo ir tarpusavio bendradarbiavimo interesais jame nustatytas atitinkamas įpareigojimas dėl aiškumo¹⁶.

25. Manau, kad importuojančios valstybės narės institucijos gali reikalauti sumokėti muitus remdamosi trečiųjų asmenų, t. y. ne AKR valstybės institucijų, atliktais tyrimais pagal Susitarimo V priedo 1 protokolo 32 straipsnio 7 dalį, tik jeigu tyrimų rezultatai aiškiai rodo, kad atitinkamų produktų negalima laikyti AKR valstybės kilmės produktais ir ši valstybė aiškiai raštu pripažįsta šiuos rezultatus prilyginanti savo pačios tyrimų rezultatams. Mano nuomone, rašytiniame pripažinime arba patvirtinime turi būti su nurodyta data ir jis turi būti pasirašytas AKR valstybės vardu.

26. Dėl pagrindinės bylos aplinkybių manau, kad pagal Susitarimo V priedo 1 protokolo 32 straipsnio 7 dalį nesvarbu, jog Komisija (OLAF) iš esmės pati apsiėmė atlikti paskesnę kilmės įrodymų patikrą Jamaikoje, nors ir padedama šios valstybės institucijų, su sąlyga, kad Jamaika užtikrino, kad Komisija (OLAF) atliktų šiuos tyrimus ir ši valstybė šių tyrimų rezultatus prilygino savo pačios tyrimų rezultatams.

15 — Pagal analogiją žr. 8 išnašoje nurodytą Sprendimą *Pascoal & Filhos*. Teisingumo Teismas toje byloje konstatavo, kad eksportuojančios valstybės institucijų importuojančios valstybės institucijoms skirtą pranešimą dėl EUR.1 sertifikato paskesnės patikros užbaigimo, kuriame jos tiesiog patvirtina, kad toks sertifikatas išduotas neteisingai ir todėl turi būti panaikintas, ir išsamiai neišdėsto tokį panaikinimą pateisinančių priežasčių, pirmiausia reikia laikyti patikros rezultatais pagal atitinkamus toje byloje reikšmingus teisės aktus ir kad importuojančios valstybės institucijos turi teisę vėliau išieškoti nesurinktus muitus remdamosi vien tokiu pranešimu, neprivalėdamas nustatyti tikrosios importuotų prekių kilmės.

16 — Taip pat žr. 8 išnašoje nurodyto Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 78 punktą. Toje byloje Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, atlikusios paskesnę patikrą, kurios reikalavo tam tikros valstybės narės ir Komisija, Vengrijos institucijos savo 1998 m. gegužės 26 d. laiške *aiškiai pabrėžė*, jog į Vokietiją importuotos ir atitinkamuose dokumentuose bei rinkmenose nurodytos transporto priemonės neatitiko kilmės taisyklių, o tai importo valstybės institucijoms yra pakankama informacija, kad nagrinėjamus sertifikatus būtų galima laikyti atšauktais (išskirta mano).

27. Remiantis patikrinimo protokolu, OLAF „Jamaikos užsienio reikalų ir užsienio prekybos ministerijos kvietimu“ išvyko į Bendrijos administracinę ir tyrimo komandiruotę į Jamaiką, „kad patikrintų atitinkamų prekių

eksportą iš Jamaikos į Bendriją“. Patikrinimo protokole nurodyta, kad Jamaikos „Užsienio reikalų ir užsienio prekybos ministerija, Muitinės departamentas, *Trade Board* ir Jamaikos reklamos korporacija (JAMPRO) visapusiškai bendradarbiavo per patikros procedūrą pagal Kotonu susitarimo 1 protokolą“. Be to, „Užsienio reikalų ir užsienio prekybos ministerijos bei atitinkamų Laisvosios zonos institucijų atstovai lydėjo Bendrijos atstovus šiems lankantis įmonių patalpose“. Patikrinimo protokole taip pat nurodyta, kad išvadas iš šių patikrų padarė Jamaikos vyriausybės ir OLAF atstovai. Taip pat pabrėžčiau, kad protokole ne tik nurodytos „bendros patikros“¹⁷ ir iš jų padarytos bendros išvados, bet ir parašyta, jog „todėl Jamaikos Muitinės departamentas daro išvadą, kad nuo 2002 m. sausio 1 d. prekių siuntoms, kurios yra šio tyrimo dalykas, išduoti judėjimo sertifikatai EUR.1 yra autentiški, bet vis dėlto neteisingi dėl atitinkamų prekių kilmės ir todėl negalioja“.

28. Taigi atrodo, kad iš patikrinimo protokolo išplaukia, ir tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, jog Jamaika pasirūpino, kad OLAF atliktų

nagrinėjamus tyrimus ir kad Jamaikos institucijos kažkiek dalyvavo tuose tyrimuose ir galiausiai prilygino jų rezultatus savo tyrimų rezultatams. Be to, atrodo, jog Jamaikos muitinė aiškiai nurodė, kad 2002 m. sausio 1 d.–2005 m. kovo 23 d. pagrindinėje byloje nagrinėjamų tekstilės gaminių siuntoms išduoti judėjimo sertifikatai EUR.1 negalioja, ir tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

29. Patikrinimo protokolą Jamaikos vyriausybės vardu pasirašė Užsienio reikalų ir užsienio prekybos ministerijos nuolatinis sekretorius. Mano nuomone, tai, kad patikrinimo protokolą Europos Komisijos (Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF)) ir valstybių narių vardu pasirašė ir kai kurie kiti asmenys ir kad jis surašytas ant Europos Komisijos (Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF)) blanko, niekaip nesumenkina ir nepanaikina Užsienio reikalų ir užsienio prekybos ministerijos nuolatinio sekretoriaus parašo protokole Jamaikos vyriausybės vardu galios.

30. Pabrėžčiau, jog *Afasia* taip pat teigė, kad Užsienio reikalų ir užsienio prekybos ministerijos nuolatinis sekretorius pagal Jamaikos

17 — Taip nurodyta patikrinimo protokole.

teisę viršijo savo įgaliojimus¹⁸. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nėra nieko, kas galėtų rodyti, kad nuolatinis sekretorius veikė ne pagal savo kompetenciją ir neturėjo įgaliojimų Jamaikos vardu patvirtinti protokolo turinio privalomumą. Be to, turint omenyje tai, kad Susitarimo V priedo 1 protokolo 32 straipsnio 7 dalyje nenurodyta jokia konkreti institucija ar subjektas ir paminėta tik AKR valstybė, klausimas, kuri valstybės institucija ar subjektas pagal šią nuostatą gali įpareigoti AKR valstybę, turi būti išspręstas pagal tos valstybės teisę ir nėra Europos Sąjungos teisės dalykas¹⁹. Jeigu valstybės narės muitinė išieškojo muitus remdamasi dokumentu, pasirašytu asmens, kuris tariamai turi įgaliojimus įsipareigoti AKR valstybės vardu, ir išieškojimo momentu jos iš tikrųjų nežinojo, kad pasirašęs asmuo viršijo savo įgaliojimus, manau, kad pagal Europos Sąjungos teisę toks papildomas išieškojimas galioja. Manau, kad bet kokio galimo žalos atlyginimo dėl tokio tariamo įgaliojimų viršijimo reikėtų siekti pagal nagrinėjamos AKR valstybės įstatymus.

31. Mano nuomone, ir tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, patikrinimo protokolo turinys ir įforminimo būdas yra pakankamai aiškūs, todėl negali kilti jokių pagrįstų abejonų dėl Jamaikos institucijų, taip pat Jamaikos muitinės teisinės pozicijos dėl nagrinėjamų judėjimo sertifikatų EUR.1 negaliojimo bei faktų ir aplinkybių, dėl kurių jos laikėsi tokios pozicijos. Todėl manau, kad teisinio saugumo principo buvo paisoma. Reikalavimas, kad apie pagal Susitarimo V priedo 1 protokolo 32 straipsnio 7 dalį atliktų tyrimų rezultatus AKR valstybės ar jos muitinės įstaigos valstybių narių muitinės įstaigas informuotų tiesiogiai, pateikiant konkrečios formos dokumentą, būtų pernelyg didelis formalizmas, be to, taip būtų pažeistas tarpusavio bendradarbiavimo principas. Laikantis tokio nereikalingai griežto požiūrio, kuris nenumatytas Susitarimo V priedo 1 protokolo 32 straipsnio 7 dalyje, galėtų būti pakenkta Susitarimo V priedo 1 protokole nustatytai Europos Sąjungos ir jos valstybių narių bei AKR valstybių administracinio bendradarbiavimo sistemai.

18 — *Afasia* teigimu, tokį sprendimą galėjo priimti tik Pramonės, investicijų ir prekybos ministerija ir *Trade Board Limited*.

19 — Noriu atkreipti dėmesį, kad, pavyzdžiui, Susitarimo V priedo 1 protokolo 32 straipsnio 3 dalyje konkrečiai nurodyta „eksportuojančios šalies muitinė“. Tokios nuorodos akivaizdžiai nėra 32 straipsnio 7 dalyje, kurioje nurodyta „AKR valstybė“, ir, mano nuomone, darytina prielaida, kad ši nuostata taip suformuluota siekiant atspindėti Susitarimo šalių valią.

32. Todėl manau, kad pagal Susitarimo V priedo 1 protokolo 32 straipsnio 7 dalį Komisija gali atlikti paskesnę kilmės įrodymų patikrą eksportuojančioje AKR valstybėje su sąlyga, kad AKR valstybė pavedė arba paprašė Komisijos už šią valstybę atlikti tokią

paskesnę patikrą jos vardu ir ši AKR valstybė rašytiniame dokumente su nurodyta data ir asmens, tariamai turinčio įgaliojimus įpareigoti šią valstybę, parašu aiškiai nurodė patvirtinanti šių patikrų rezultatus ir taip prilyginanti juos savo pačios patikrų rezultatams. Šiuos rezultatus Komisija gali pateikti importuojančios valstybės narės muitinei.

importuotojas nesant visų nagrinėjamų prekių kilmės įrodymų, apimtimi.

B — Antrasis klausimas

33. *Bundesfinanzhof* pateikė Teisingumo Teismui dar vieną klausimą, susijusį su Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto išaiškinimu, jeigu į pirmąjį jo klausimą būtų atsakyta teigiamai. Klausimas susijęs su aplinkybe, jog, atsižvelgiant į tai, kad iš Kinijos buvo atvežtas nedidelis siūlų kiekis, kai kurios į Europos Sąjungą eksportuotos prekės galėjo būti pagamintos iš šių siūlų ir todėl būti JAMAikos kilmės, tad joms turėjo būti taikomas preferencinis režimas. Tačiau per paskesnes patikras importuotojai nesugebėjo įrodyti tikslaus taip pagamintų prekių kiekio. Antrasis klausimas susijęs su importuotojo teisėtų lūkesčių, kuriais pagal Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punktą gali remtis

34. *Afasia* nuomone, nesant priešingų įrodymų, judėjimo sertifikatus EUR.1 reikėtų laikyti teisingais ir pagrįstais teisingomis eksportuotojo nurodytomis faktinėmis aplinkybėmis. Importuotojas negali būti įpareigotas mokėti maito pagal Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto antrą ir trečią pastraipą, jeigu prekių kilmės negalima patvirtinti atlikus paskesnes patikras ir negalima atmesti, kad kai kurios iš eksportuotų prekių atitiko kilmės taisyklę. *Afasia* manytu, *Hauptzollamt Hamburg-Hafen* privalo įrodyti, kad kiekvienos eksportuotos siuntos atveju ARH pateikė neteisingas deklaracijas. *Afasia* teigia, kad tai, jog muitinė negalėjo pateikti nagrinėjamų įrodymų, nėra sūiję su ARH aplaidumu. 2004 m. ARH gamykla sunaikino uraganas. Tokiu *force majeure* atveju įrodinėjimo pareiga ir toliau tenka muitinei.

35. Čekijos vyriausybės nuomone, tokiu atveju, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kai eksportuojančios valstybės išduoti preferencinio režimo sertifikatai buvo panaikinti, nes atliekant paskesnes patikras nebuvo galima patvirtinti prekių kilmės, tačiau negalima atmesti, kad tam tikros prekės atitinka kilmės taisyklę, maitą privalantis mokėti

asmuo teisėtų lūkesčių apsaugos principu pagal Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto antrą ir trečią pastraipą gali remtis tik tuo atveju, jeigu prašymą priimti prejiudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuotų, kad prekių kilmė nenustatyta ne dėl to, kad eksportuotojas pažeidė savo pareigas, o muitinė nepateikė kitų įrodymų, patvirtinančių, kad eksportuotojas išdėstė neteisingas faktines aplinkybes. Eksportuotojo pareiga saugoti prekių kilmės dokumentus nėra pažeidžiama, jeigu šie dokumentai sunaikinti dėl gaivalinės nelaimės.

paskesnes patikras nebuvo galima patvirtinti prekių kilmės, tačiau negalima atmesti, kad tam tikri eksportuoti produktai atitiko kilmės taisykles, o importuotojas teigia, kad jo atveju pateikti preferencinio režimo kilmės sertifikatai galėjo būti teisingi, nes buvo grindžiami eksportuotojo teisingai išdėstytais faktinėmis aplinkybėmis.

36. Italijos vyriausybės nuomone, jeigu per OLAF tyrimus nebuvo galima patvirtinti preferencinės prekių kilmės ir net jeigu negalima atmesti, kad kai kurios prekės galėtų atitikti kilmės taisykles, importuotojas negali remtis teisėtų lūkesčių apsaugos principu pagal Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto antrą ir trečią pastraipą, tvirtindamas, kad jo atveju preferencinio režimo sertifikatai yra teisingi.

37. Komisijos manymu, antrąjį klausimą reikėtų reformuluoti. Juo siekiama išsiaiškinti, kam tokiu atveju, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, tenka įrodinėjimo pareiga, jeigu tam tikru laikotarpiu išduoti judėjimo sertifikatai buvo panaikinti, nes atlikus

38. Komisijos teigimu, tokiu atveju sertifikatų teisingumą privalo įrodyti importuotojas ar net eksportuotojas, o ne muitinė. Įrodinėjimo pareiga turėtų būti taikoma atsižvelgiant į Susitarimo V priedo 1 protokolo 28 straipsnį, kuriame reikalaujama, kad eksportuotojas bent trejus metus saugotų atitinkamų prekių kilmės statusą įrodančius dokumentus. Komisija mano, kad tokiu atveju, kaip antai nagrinėjamas šioje byloje, jeigu importuotojas priklauso tai pačiai įmonių grupei kaip ir eksportuotojas, atsakomybė už pareigos saugoti dokumentus nesilaikymą ir šių dokumentų praradimo rizika tenka visai grupei. Komisijos nuomone, *Afasia* teiginys, kad ji negali pateikti dokumentų dėl 2004 m. Jamaikoje praūžusio uragano, neįtikina. Jeigu importuotojas teigia, kad jo atveju pateikti kilmės sertifikatai galėjo būti teisingi ir pagrįsti teisingai eksportuotojo išdėstytais faktinėmis

aplinkybėmis, importuotojui tenka pareiga pateikti įrodymus, patvirtinančius sertifikatuose esančius duomenis.

39. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką paskesnės patikros tikslas yra patikrinti judėjimo sertifikate EUR.1 nurodytos kilmės teisingumą²⁰. Jeigu paskiau atlikus patikrą judėjimo sertifikate EUR.1 nurodyta prekių kilmė nepasitvirtina, <...> darytina išvada, kad prekių kilmė yra nežinoma, todėl sertifikatas ir preferencinis muitų tarifas buvo suteikti klaidingai²¹. Taigi už tas prekes turi būti sumokėti importo mokesčiai, kuriuos muitinė turi išieškoti pagal Muitinės kodekso 220 straipsnio 1 dalį²².

40. Remiantis nutartimi dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, nedidelis pagrindinėje byloje nagrinėjamų tekstilės gaminių kiekis iš

tikrųjų gali atitikti kilmės taisyklės. Tačiau kadangi atrodo, jog šie tekstilės gaminiai, kurie buvo pagaminti Jamaikoje, buvo sumaišyti su kitais ne Jamaikos kilmės tekstilės gaminiais ir todėl jų neįmanoma atskirti, manau, darytina išvada, kad neteisingi judėjimo sertifikatai EUR.1 išduoti visiems nagrinėjamiems tekstilės gaminiams²³. Mano nuomone, *Afasia* teiginį, jog *Hauptzollamt Hamburg-Hafen* privalo įrodyti, kad ARH kiekvienos eksportuotos siuntos atveju pateikė neteisingas deklaracijas, reikėtų atmesti. Eksportuotojui tenka pareiga pateikiant visus būtinus patvirtinamuosius dokumentus įrodyti, kurios tekstilės gaminių siuntos yra Jamaikos kilmės²⁴. Jeigu eksportuotojas negali įvykdyti šios pareigos, iš esmės importo muitai turi būti mokami už visas nagrinėjamų tekstilės gaminių siuntas ir muitinė privalo juos išieškoti pagal Muitinės kodekso 220 straipsnio 1 dalį.

20 — 2006 m. kovo 9 d. Sprendimas *Beemsterboer Coldstore Services* (C-293/04, Rink. p. I-2263, 32 punktą).

21 — Žr. 1993 m. gruodžio 7 d. Sprendimą *Huygen ir kt.* (C-12/92, Rink. p. I-6381, 17 ir 18 punktai) ir 20 išnašoje nurodyto Sprendimo *Beemsterboer Coldstore Services* 34 punktą.

22 — Sprendime *Huygen ir kt.* (nurodytas 21 išnašoje) Teisingumo Teismas nurodė, kad iš esmės normali neigiamas rezultatus davusios paskesnės patikros pasekmė – tai importuojančios valstybės reikalavimas sumokėti importuojant nesumokėtus muitus; žr. 19 punktą.

23 — Pagal analogiją žr. generalinės advokatės J. Kokott išvados 20 išnašoje nurodytoje byloje *Beemsterboer Coldstore Services* 36–44 punktus. Remiantis šia išvada, jeigu atliekant paskesnes patikras negalima aiškiai nustatyti, ar prekių judėjimo sertifikatai EUR.1 yra teisingi, nagrinėjamos prekės laikytinos nežinomos kilmės prekėmis ir manoma, kad sertifikatas yra „neteisingas“, kaip nurodyta Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkte. Sumaišę Jamaikos kilmės tekstilės gaminius su Kinijos kilmės tekstilės gaminiais ir taip padarę juos neatskiriamus, eksportuotojai „sugadino“ nagrinėjamus tekstilės gaminius ir taip užtikrino, jog iš esmės ir, nesant įrodymų, kad konkrečios tekstilės gaminių siuntos yra Jamaikos kilmės, visiems tekstilės gaminiams nebūtų taikomas preferencinis režimas.

24 — Pagal analogiją žr. 8 išnašoje nurodytą Sprendimą *Faroe Seafood ir kt.*, kurio 63 ir 64 punktuose Teisingumo Teismas nurodė, kad jeigu Farerų salų kilmės krevetės buvo perdirbtos Farerų salų gamykloje, kurioje perdirbamos ir ne valstybių narių kilmės krevetės, eksportuotojas, pateikdamas visus atitinkamus patvirtinamuosius dokumentus, turi įrodyti, kad Farerų salų kilmės krevetės buvo fiziškai atskirtos nuo kitos kilmės krevečių. Nesant tokių įrodymų krevečių nebegalima laikyti kilusiomis iš Farerų salų ir todėl EUR.1 sertifikatai reikia laikyti nepagrįstai išduotu, o preferencinį režimą – nepagrįstai pritaikytu.

41. Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalyje nustatytos tam tikros 220 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto išieškojimo principo išimtys. Teisingumo Teismas yra konstatavęs, kad importo arba eksporto muitų gražinimas ar atsisakymas juos išieškoti, kuri galima taikyti tik esant tam tikroms sąlygoms ir specialiai numatytais atvejais, yra įprastos importo ir eksporto procedūros išimtis ir todėl nuostatos, numatančios tokį gražinimą ar atsisakymą išieškoti, turi būti aiškinamos siaurai. Kadangi „sąžiningumas“ yra būtina sąlyga, kad būtų galima reikalauti gražinti importo arba eksporto muitus ar atsisakyti juos išieškoti, šią sąvoką reikia aiškinti taip, kad gražinimo ar atsisakymo išieškoti atvejų skaičius būtų ribotas²⁵.

kuris turi sumokėti muitą, ir galiausiai, kad pastarasis laikytųsi visų galiojančių teisės aktų nuostatų, susijusių su jo muitinės deklaracija²⁶. Todėl atitinkamų prekybininkų teisėti lūkesčiai saugomi esant tam tikroms sąlygoms, jeigu muitinė padaro klaidų, susijusių su preferenciniu prekių statusu.

42. Pagal Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punktą kompetentingos institucijos neatlieka paskesnio importo muitų įtraukimo į apskaitą, jei įvykdomos trys kumuliacinės sąlygos. Pirmiausia reikia, kad šie muitai nebūtų surinkti dėl pačių kompetentingų institucijų klaidos, paskui, kad šios klaidos nebūtų įmanoma nustatyti sąžiningam asmeniui,

43. Pagrindinėje byloje kilo klausimas dėl pirmosios iš minėtų sąlygų, t. y. ar reikia laikyti, kad muitinė suklydo. Jeigu atlikus paskesnę patikrą prekių judėjimo sertifikate EUR.1 nurodyta prekių kilmė negali būti patvirtinta, šis sertifikatas turi būti laikomas „neteisingu sertifikatu“, kaip tai suprantama pagal Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punktą²⁷, o muitinė laikytina padariusi klaidą.

44. Tačiau pagal Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punktą muitinė laikytina nepadariusi klaidos, jeigu išdavė judėjimo sertifikatus EUR.1, remdamasi eksportuotojo pateikta neteisinga informacija.

25 — Žr. 2009 m. spalio 1 d. Teisingumo Teismo nutartį byloje *Agrar-Invest-Tatschl prieš Komisiją* (C-552/08 P, Rink. p. I-9265, 53 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

26 — 2005 m. kovo 3 d. Sprendimas *Biegi Nahrungsmittel ir Commonfood prieš Komisiją* (C-499/03 P, Rink. p. I-1751, 46 punktas).

27 — 20 išnašoje nurodyto Sprendimo *Beemsterboer Coldstore Services* 35 punktas.

Tokiomis aplinkybėmis nagrinėjamus muitus galima išieškoti. Importo muitus norinčiai išieškoti muitinei tenka pareiga įrodyti, kad neteisingi judėjimo sertifikatai EUR.1 išduoti dėl neteisingų eksportuotojo nurodytų faktinių duomenų²⁸.

buvo pagrįsti tiksliais faktiniais duomenimis, tenka muitų mokėtojui²⁹.

45. Susitarimo V priedo 1 protokolo 28 straipsnio 1 dalyje eksportuotojui nustatyta pareiga trejus metus saugoti prekių kilmę įrodančius dokumentus.

47. Mano nuomone, darytina išvada, kad jeigu eksportuotojas neišsaugo prekių kilmę įrodančių dokumentų, maito mokėtojas, šiuo atveju *Afasia*, negali remtis Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto antroje ir trečioje pastraipoje įtvirtintu teisėtų lūkesčių principu tiesiog teigdamas, kad kai kurios iš prekių gali atitikti kilmės taisyklės ir joms gali būti taikomas preferencinis režimas. *Afasia* privalo pateikti šią faktinę aplinkybę patvirtinančius įrodymus.

46. Jeigu eksportuotojas neišsaugo atitinkamų nagrinėjamų prekių kilmės statusą įrodančių dokumentų, nors yra teisiškai įpareigotas tai daryti, ir todėl muitinė negali pateikti reikalingų įrodymų, ar judėjimo sertifikatai EUR.1 buvo išduoti remiantis tiksliais, ar netiksliais eksportuotojo pateiktais faktiniais duomenimis, pareiga įrodyti, kad judėjimo sertifikatai EUR.1, kuriuos nagrinėjamos prekės išdavė AKR valstybės institucijos,

48. Sprendime *Huygen ir kt.* Teisingumo Teismas konstatavo, kad pareiga turėti prekių kilmę įrodančius dokumentus tenka vien eksportuotojui³⁰. Jeigu vėliau judėjimo sertifikato EUR.1 negalima patikrinti dėl *force majeure*, t. y. neįprastų ir nenumatytų aplinkybių, kurių atitinkamas eksportuotojas negalėjo kontroliuoti, nepaisant to, kad dėjo visas pastangas, importo muitų negalima išieškoti³¹.

28 — 20 išnašoje nurodyto Sprendimo *Beemsterboer Coldstore Services* 39 punktas.

29 — Šiuo klausimu žr. 20 išnašoje nurodyto Sprendimo *Beemsterboer Coldstore Services* 40–46 punktus.

30 — 21 išnašoje nurodytas sprendimas, 34 punktas.

31 — Ten pat, 31 punktas.

49. Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog *Afasia* teigia, kad atitinkami dokumentai Jamaikoje buvo prarasti dėl uragano ir kad šiam teiginiui nebuvo prieštarauta. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti tokio teiginio teisingumą, tai, ar, remiantis išdėstytais kriterijais, aplinkybės, kuriomis buvo prarastas dokumentas, yra *force majeure*, ir tai, kad eksportuotojas neturi jokios galimybės dublikatais ar kokiais nors kitais įrodymais atkurti nagrinėjamų dokumentų turinio.

galėjo pateikti įrodymų iš kitų tos pačios grupės bendrovių, pavyzdžiui, audituotus buhalterinės apskaitos įrašus, kurie galėtų padėti išsiaiškinti pagrindinėje byloje nagrinėjamų tekstilės gaminių kilmę.

50. Šiuo atžvilgiu pabrėžčiau, jog pagal protokolą ARH savo prekes, išskyrus išimtinus atvejus, įsigijo vien Kinijoje³², ir tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Iš Kinijos tiekiamų prekių sąskaitas faktūras išrašydavo Honkonge įsikūrusios įmonės, priklausančios *Afasia* įmonių grupei. Atsižvelgdamas į, atrodo, labai artimus *Afasia* grupės bendrovių komercinius ir teisinius ryšius³³, nacionalinis teismas turi patikrinti, ar tiek ARH, tiek *Afasia*

51. Todėl manau, kad jeigu eksportuotojas neišsaugo atitinkamų nagrinėjamų prekių kilmės statusą įrodančių dokumentų, nors yra teisiškai įpareigotas tai daryti, ir dėl to muitinė negali pateikti įrodymų, ar šių prekių judėjimo sertifikatai EUR.1 buvo išduoti remiantis tiksliais eksportuotojo pateiktais faktiniais duomenimis pagal Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto trečią pastraipą, muitų mokėtojas negali remtis Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto antroje ir trečioje pastraipose numatytu teisėtų lūkesčių principu tiesiog teigdamas, kad kai kurios iš prekių galėjo atitikti kilmės taisykles. Nesant *force majeure*, šis asmuo turi pateikti įrodymų, patvirtinančių, kad nagrinėjamos prekės atitinka kilmės taisykles.

32 — „T. y. tekstilės produktai, etiketės ir (arba) panašūs priedai drabužiams taisyti ir (arba) užbaigti, mechanizmai, įskaitant atsargines dalis <...>“.

33 — Iš patikrinimo protokolo atrodo, kad visos *Afasia* grupės bendrovės priklauso tiems patiems dviem asmenims.

VI — Išvada

52. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į *Bundesfinanzhof* (Vokietija) pateiktus klausimus atsakyti taip:

1. Pagal 2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašyto Partnerystės susitarimo tarp Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno grupės valstybių (AKR valstybės) bei Europos bendrijos ir jos valstybių narių V priedo 1 protokolo 32 straipsnio 7 dalį Europos Komisija gali atlikti paskesnę kilmės įrodymų patikrą eksportuojančioje AKR valstybėje su sąlyga, kad AKR valstybė pavedė arba paprašė Komisijos už šią valstybę atlikti tokią paskesnę patikrą jos vardu ir ši AKR valstybė rašytiniame dokumente su nurodyta data ir asmens, tariamai turinčio įgaliojimus įpareigoti šią valstybę, parašu aiškiai nurodė patvirtinanti šių patikrų rezultatus ir taip prilyginanti juos savo pačios patikrų rezultatams. Šiuos rezultatus Komisija gali pateikti importuojančios valstybės narės muitinei.
2. Jeigu eksportuotojas neišsaugo atitinkamų nagrinėjamų prekių kilmės statusą įrodančių dokumentų, nors yra teisiškai įpareigotas tai daryti, ir dėl to muitinė negali pateikti įrodymų, ar šių prekių judėjimo sertifikatai EUR.1 buvo išduoti remiantis tiksliais eksportuotojo pateiktais faktiniais duomenimis pagal Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto trečią pastraipą, muitų mokėtojas negali remtis Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto antrojoje ir trečiojoje pastraipose numatytu teisėtų lūkesčių principu tiesiog teigdamas, kad kai kurios iš prekių galėjo atitikti kilmės taisykles. Nesant *force majeure*, šis asmuo turi pateikti įrodymų, patvirtinančių, kad nagrinėjamos prekės atitinka kilmės taisykles.